

FÖRSTA DELEN

Kapitel 1

Alina födde mig, men det var Markko, som en höstdag avlade mig.

Fyra år senare gick vi över Torne älvs is, en tidig marskväll, medan det stora kriget fortfarande pågick ute i världen. Markko bar mig på armen och Alina bar min ettåriga syster Tina, medan sjuåriga Satu själv fick traska bredvid. Vi kom in i Sverige sent på kvällen, tre små barn med sina föräldrar, för att börja ett nytt liv i ett land, som hade undslupit kriget.

Vårt bagage var varken stort eller tungt.

Vi hade kläderna vi gick i. I ett knyte hade Alina några saker från Ingermanland: en stor, svart sjal med färggranna blommor i rött och grönt och sin ljusblåa brudklänning. Nerstoppade bland kläderna fanns också några fotografier av dem, som blivit kvar i kriget eller nu kanske satt på tågen tillbaka österut.

Mycket mer fanns inte i bagaget. Det mesta hade lämnats kvar i hemmet, i det Ingermanland som nu var så långt borta; en och annan ägodel hade Markko också sålt under

flykten genom Finland, för att vi skulle ha bröd för dagen.

Med tåg skickades vi till ett uppsamlingsläger för flyktingar utanför Eskilstuna. Vi fick snart ett första tillfälligt boende men blev sedan erbjudna ett varaktigt hem i norra Västergötland. Av svenska staten fick vi låna pengar till bostad, och Markko köpte ett stort, fyrkantigt bord, några stolar och sängar till var och en av oss.

Så började vårt nya liv i en liten by i västra Götaland, och för vårt vidkommande var kriget och flyktingåren till ända. I Eklidens by skulle jag komma att bo i nio år.

Vi talade ingermanländska hemma, en östlig dialekt av finskan. Under århundradena som gått hade emellertid det ryska språket vunnit stort inflytande i ingermanländskan, och för många vardagliga ord som *spis*, *sked*, *te* och *glas* använde vi ryska ord, som fått finsk betoning och ljudklang.

Nu skulle vi lära oss ett nytt språk. Satu skrevs in i skolan direkt efter ankomsten till Ekliden. En jämnårig finsk pojke hjälpte henne med språket. Han var ett av de många finska krigsbarn som Sverige hade tagit emot, och när freden kommit, hade han blivit kvar i byn, och nu föll det på hans lott att hjälpa Satu tillrätta.

Steg för steg lärde också jag mig det nya språket och kunde så småningom göra mig förstådd bland byns barn och delta i lekarna. Redan någon av de första söndagarna följde Satu och jag med de andra bybarnen till söndagsskolan. Prästen hade haft ett finskt krigsbarn och hälsade oss välkomna på ett språk, som vi förstod. Men när han med de andra barnen sjöng *Morgon mellan fjällen, hör hur bäck och flod* satt jag i tysta, häpna tankar.

Vilka märkliga ord! Vad sjöng de om?

Vår första nyårsdag i Ekliden blev vi barn hembjudna till en familj i närheten. När vi skulle gå, betonade Markko att vi skulle säga *Gott Nytt År* när vi kom fram.

Så säger man i Sverige, hade han lärt sig.

Vi kom till Ekliden på hösten, och till vintern fick vi ett nytt syskon. En morgon, när jag som vanligt började stiga upp, märkte jag att vi systrar var helt ensamma hemma. Åtminstone Alina brukade alltid finnas till hands, när jag vaknade.

”Var är mamma och pappa?”, frågade jag Satu, min storsyster, som redan var klädd och satt med en bok vid köksfönstret.

”De har åkt iväg. Pappa väckte mig och sa att han och mamma skulle åka in till stan. Han skulle komma tillbaka om ett par timmar, trodde han.”

”Mamma då? Kommer inte hon?”

”Jag vet inte. Du får fråga pappa, när han kommer.”

Satu stannade den dagen hemma hos Tina och mig. När Markko framemot kvällen återvände var han mycket glad.

”Ni har fått en liten bror”, berättade han för oss. ”Om en vecka får ni träffa honom. Han ska heta Viktor.”

Och en vecka senare kom han, vårt nya syskon, omsorgsfullt inlindad i en blå liten filt och klädd i vit stickad dress.

Det visade sig snart att Viktor var ett lugnt och stillsamt litet barn, som inte gjorde mycket väsen av sig. Ganska snart sov han tryggt nätterna igenom och han skrek nästan aldrig.

Efter flera döttrar hade äntligen en son fötts och vi som var hans systrar märkte snart, hur enormt stolta våra föräldrar var över Viktor.

Tydligast märktes stoltheten hos vår far.